

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 203/09-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. decembra 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť R. S., USA, zastúpeného advokátkou JUDr. A. R., K., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 2, ako aj čl. 2 ods. 2 v spojitosti s čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Er 165/2008, EX 218/2008 a jeho uznesením z 30. januára 2009, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva R. S. na súdnu ochranu, na prerokovanie jeho vecí v jeho prítomnosti a na možnosť vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky b o l i uznesením Okresného súdu Košice II sp. zn. 49 Er 165/2008, EX 218/2008 z 30. januára 2009 p o r u š e n é .

2. Uznesenie Okresného súdu Košice II sp. zn. 49 Er 165/2008, EX 218/2008 z 30. januára 2009 z r u š u j e .

3. Okresný súd Košice II j e p o v i n n ý uhradiť R. S. trovy právneho zastúpenia v sume 245,60 € (slovom dvestoštyridsaťpäť eur a šesťdesiat centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. A. R., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti R. S. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. apríla 2009 doručená sťažnosť R. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 2, ako aj čl. 2 ods. 2 v spojitosti s čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Er 165/2008, EX 218/2008 a jeho uznesením z 30. januára 2009.

1. Z obsahu sťažnosti a príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom exekučného konania vedeného okresným súdom, v ktorom sa oprávnená S., a. s., B., domáha od sťažovateľa ako povinného zaplata sumy 209 908 Sk s príslušenstvom, pričom sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne proti exekúcii podal 6. mája 2008 námietky a súčasne žiadal o zastavenie exekúcie „*podľa § 57 ods. 1 EP*“.

2. Podľa sťažovateľa okresný súd porušil už označené práva tým, že „*sa vôbec nezaoberal dôvodnosťou námietok sťažovateľa, nezobral do úvahy nemožnosť vykonávania exekúcie na základe exekučného titulu, ktorý nie je právoplatný a vyslovil, že bolo povinnosťou povinného brániť svoje práva v pôvodnom konaní a nie až pri exekúcii*“. Sťažovateľ v tejto súvislosti uviedol, že sa «... ako 14-ročný spolu s rodičmi vysťahoval do USA. Posledná adresa menovaného na území Slovenskej republiky bola L. č. 8... K. Od

uvedeného času menovaný žije a pracuje v USA, štáte N., kde dňa 18. 04. 2001 získal aj štátne občianstvo. Nakoľko menovaný získal štátne občianstvo USA naturalizáciou po 07. 07. 1997, kedy bola zrušená platnosť Dohovoru o naturalizácii medzi Československom a Spojenými štátmi, uverejnenej v Zbierke zákonov pod č. 169/1929 Sb., nestratil automaticky slovenské štátne občianstvo, ktoré mu zostalo tak aj naďalej zachované...

11. 04. 2008 vydal súdny exekútor JUDr. L. K. Upovedomenie o začatí exekúcie..., predmetom ktorej bol výkon rozhodnutia podľa exekučného titulu na peňažné plnenie - platobných výmerov V. č. 2722/1/2004 a č. 2722/2/2004, obidva zo dňa 21. 12. 2004, ktoré údajne nadobudli právoplatnosť 31. 1. 2005. V. predala svoju pohľadávku S. a. s., ktorá v cit. exekučnom konaní vystupovala na strane oprávneného...

V námietkach proti exekúcii sťažovateľ... poprel nadobudnutie právoplatnosti ako aj samotnú vykonateľnosť exekučných titulov s poukazom na ustanovenie § 24 zák. č. 71/1967 Zb., podľa ktorého mu uvedené platobné výmery nikdy neboli doručené, nakoľko sa na adrese, na ktorú mu zásielky boli doručované trvalo nezdržoval a náhradné doručenie je v tomto prípade zo zákona vylúčené. Exekúciu žiadal zastaviť podľa § 57 ods. 1 Exekučného poriadku, podľa ktorého súd zastaví exekúciu ak sa začala a rozhodnutie sa dosiaľ nestalo právoplatným...

Okresný súd... Uznesením... zo dňa 30. 01. 2009 zamietol námietky povinného proti exekúcii. V odôvodnení... sa konajúci súd vôbec nezaoberal dôvodnosťou námietok sťažovateľa... a vyslovil, že bolo povinnosťou povinného brániť svoje práva v pôvodnom konaní a nie až pri exekúcii. Skutočnosť, že sťažovateľ nikdy nemal vedomosti o tom, že V. eviduje voči nemu akýsi nárok, z akého titulu, či tento nárok je alebo nie je oprávnený, že sa nemal možnosť brániť voči uvedenému rozhodnutiu zákonným spôsobom – súdnou cestou, nič z toho Okresný súd... nebral do úvahy... Citované uznesenie je konečným súdnym rozhodnutím, odvolanie voči nemu nie je prípustné a nie je voči nemu prípustné ani dovolanie...

O existencii pohľadávky vedenej voči sťažovateľovi zo strany V. sa sťažovateľ nemal možnosť dozvedieť. Z dôvodu, že sa nezdržoval na adrese „trvalého bydliska“ na území Slovenskej republiky, zásielky, obsahujúce popis nároku V. nemohli byť sťažovateľovi nikdy doručené a nemohli nadobudnúť právoplatnosť spôsobom tzv. náhradného doručenia.

Sťažovateľ sa tak nemohol brániť ani v pôvodnom správnom konaní, ani následne pri eventuálnom preskúmaní rozhodnutia správneho orgánu súdnou cestou.

Sťažovateľovi, tak bolo reálne odňaté právo domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Ďalej bolo porušené jeho právo, aby sa konanie konalo v jeho prítomnosti, resp. v prítomnosti jeho ustanoveného zástupcu a bola mu odňatá možnosť vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, ktoré napokon vôbec neboli vykonané.

V rámci skúmania okolností doručovania Upovedomenia o začatí exekúcie na adresu sťažovateľa v K., L. 8, bolo zistené, že zásielka nebola doručená do vlastných rúk sťažovateľa, ktorý v čase doručovania nebol na uvedenej adrese prítomný. Zásielku prevzala príbuzná sťažovateľa - jeho teta, M. M... ktorá sa stará o byt na L. 8 v Košiciach a ktorá preberá aj ojedinelé poštové zásielky, adresované niektorému z členov rodiny Š., v dôsledku čoho bol opätovne porušený zákon.

Podľa § 49 ods. 1 Exekučného poriadku sa upovedomenie o začatí exekúcie doručuje povinnému do vlastných rúk, pričom náhradné doručenie povinnému, ktorý je fyzickou osobou, je vylúčené...

Je diskutabilný aj samotný nárok V. vyčíslený voči neplnoletému (v čase odsťahovania mal sťažovateľ 14 rokov), ktorý je voči nemu uplatňovaný až v roku 2004, t. j. po 14-tich rokoch. Toto ale v tejto sťažnosti neriešime. Zákon bol porušený v momente, kedy V. označila svoje rozhodnutia doložkou právoplatnosti napriek tomu, že adresátovi nikdy neboli doručené a náhradné doručovanie tu bolo zo zákona vylúčené, zákon bol ďalej porušený, keď sa začalo exekučné konanie na základe neprávoplatného exekučného titulu a v neposlednom rade bol zákon porušený, keď Upovedomenie o začatí exekúcie nebolo doručené do vlastných rúk sťažovateľa, ktorý je fyzickou osobou.

Máme za to, že „zjednodušenou“ formou rozhodovania súd porušil ústavou garantované práva sťažovateľa, keď zlegalizoval neprávoplatný exekučný titul a umožnil tak pokračovať v absolútne nelegálnom exekučnom konaní.»

3. K sťažnosti sťažovateľ okrem iného pripojil:

3.1 Písomnosť z 5. mája 2008 označenú ako „Námietky proti exekúcii“, v ktorých výslovne uviedol: „... Podľa § 57 ods. 1 EP súd zastaví exekúciu ak sa začala a rozhodnutie sa dosiaľ nestalo vykonateľným. Na základe týchto odôvodnených námietok žiadam, aby súd

exekúciu, vedenú proti R. S. pre vymoženie 209.908.- Sk s prísl. v plnom rozsahu zastavil a trovami exekučného konania zaťažil oprávneného...“

3.2 Uznesenie okresného súdu sp. zn. 49 Er 165/2008, EX 218/2008, ktorým boli námietky sťažovateľa proti exekúcii zamietnuté. V odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd po odcitovaní § 50 ods. 1 Exekučného poriadku uviedol:

„... Námietky proti exekúcii sú procesnou obranou povinného proti neprípustnej exekúcii, ktorých účelom je zastavenie exekúcie alebo upustenie od vykonania exekúcie a to z dôvodov taxatívne ustanovených v zákone. Z uvedeného je teda zrejmé, že námietky proti exekúcii nie sú opravným prostriedkom, ktorým by sa napádal exekučný titul, ale sú procesným prostriedkom, ktorým možno vyvolať začiatok incidenčného sporu o prípustnosť exekúcie. Relevantné námietky musia smerovať proti exekúcii a nie proti exekučnému titulu, konaniu vo veci samej, proti upovedomeniu o začatí exekúcie, prípadne povereniu na vykonanie exekúcie. Relevantným predmetom námietok proti exekúcii môžu byť iba procesnoprávne a hmotnoprávne skutočnosti, ktoré nastali až po vzniku exekučného titulu, inak by totiž ich relevancia skončila vydaním vykonateľného rozhodnutia, ktoré sa stalo podkladom pre exekúciu. Tvrdenia povinného v námietkach proti exekúcii smerujú výlučne proti exekučnému titulu a konaniu vo veci samej a nie proti exekúcii. Súd ustálil, že uvedené skutočnosti boli predmetom rozhodovania konania vo veci samej (pôvodného konania) a nie exekučného konania a bolo povinnosťou povinného podľa zákona č. 273/1994 Z. z. ust. § 11 ods. 4 a ods. 5 zákona...“

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Okresný súd Košice II. v konaní 49 Er/165/2008 o zamietnutí námietok povinného proti exekúcii porušil základné práva R. S. zaručených v:

- Čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, právo na konanie štátnych orgánov iba na základe ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon v spojitosti s čl. 144 Ústavy SR

- Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde

- Čl. 46 ods. 2 Ústavy SR, právo na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy súdom

- Čl. 48 ods. 2 právo prejednávania veci v prítomnosti účastníka a právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom

2. Ústavný súd ruší Uznesenie Okresného súdu Košice II. zo dňa 30. 01. 2009 č. k. 49 Er/165/2008.

3. Okresný súd Košice II. je povinný zaplatiť R. S. finančné zadosťučinenie v sume 1000.- €, slovom *Jedentisíc EUR*.

4. Okresný súd Košice II. je povinný vyplatiť trovy právneho zastupovania sťažovateľa v tomto konaní vo výške jednej šestiny výpočtového základu za jeden úkon právnej pomoci, t. j. 2 x 115,90 € a 2 x režijný paušál á 6,90 €, spolu: 245,60 € na účet právnej zástupkyne navrhovateľa...“

5. Sťažovateľ súčasne žiadal, aby ústavný súd „rozhodol o vydaní dočasného opatrenia a odložil vykonateľnosť napadnutého Uznesenia č. k. 49 Er 165/2008...“.

6. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2009 podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a podľa odseku 3 citovaného zákonného ustanovenia ju prijal na ďalšie konanie. Ústavný súd súčasne odložil vykonateľnosť uznesenia okresného súdu sp. zn. 49 Er 165/2008, EX 218/2008 z 30. januára 2009 do právoplatnosti jeho rozhodnutia o ústavnej sťažnosti podanej v tejto veci.

7. Predseda okresného súdu v odpovedi sp. zn. 1 SprV/532/2009 z 2. septembra 2009 na výzvu ústavného súdu opísal chronologický priebeh predmetného exekučného konania a k predmetu sťažnosti sa vyjadril takto: „*Vo vzťahu k uzneseniu č. k. 49 Er 165/2008, Ex 218/2008 zo dňa 30. januára 2009 uvádzam, že bolo vydané v súlade so zákonom a v celom rozsahu poukazujem na jeho odôvodnenie.*“ Právna zástupkyňa sťažovateľa k vyjadreniu predsedu okresného súdu zaujala 8. septembra 2009 toto písomné stanovisko: „... citované vyjadrenie neobsahuje žiadne nové skutočnosti, popisuje len procesný priebeh konania a v celom rozsahu sa odvoláva na odôvodnenie napadnutého Uznesenia...“

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k predmetu sťažnosti, v ktorých zotrvali na svojich názoroch, dospel k záveru, že má dostatok podkladov na meritórne rozhodnutie.

II.

9. Ústavný súd nahliadnutím do súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 49 Er 165/2008, EX 218/2008 zistil, že:

a) Okresný súd 18. marca 2008 poveril (poverenie číslo: 5803 052799*) súdneho exekútora JUDr. L. K., K. (ďalej len „súdny exekútor“), vykonaním exekúcie na základe platobných výmerov V., pobočky v K. (ďalej len „V.“), sp. zn. 2722/1/2004 z 20. decembra 2004, sp. zn. 2722/2/2004 z 20. decembra 2004 oprávneného S., a. s., B., *„proti povinnému R. S., L. č. 8, K., na vymoženie uloženej povinnosti zaplatiť oprávnenému 209.908,- Sk + trovy...“* (číslo exekútorského spisu EX 218/2008).

b) Podľa na rozhodnutiach V. vyznačenej doložky právoplatnosti z 2. februára 2005 predmetné rozhodnutia nadobudli právoplatnosť 24. januára 2005 a stali sa vykonateľnými 31. januára 2005.

c) V. listom zo 7. februára 2006 sp. zn. 2005/1243/99/OZP oznámila sťažovateľovi, že pohľadávku voči nemu spolu v sume 209 908 Sk postúpila *„dňom 9. 12. 2005 na základe písomnej zmluvy... na spoločnosť V., a. s... B... z uvedených dôvodov ste povinný pohľadávku uhradiť novému veriteľovi“*. K oznámeniu nebol pripojený doklad preukazujúci jeho doručenie adresátovi.

d) Na č. l. 23 súdneho spisu je upovedomenie o začatí exekúcie z 11. apríla 2008 adresované sťažovateľovi, ktoré malo byť podľa kópie doručanky *„do vlastných rúk“* na č. l. 24 súdneho spisu doručené sťažovateľovi 24. apríla 2008. Príjem písomnosti je potvrdený nečitateľným podpisom označeným *„v. z.“*.

e) Na č. 1. 20-21 súdneho spisu je písomnosť právnej zástupkyne sťažovateľa z 5. mája 2008 adresovaná súdnemu exekútorovi označená ako „*Námietky proti exekúcii*“, v ktorej okrem iného uviedla: „... *Môj klient sa v 09/1990 presťahoval spolu s rodičmi do USA, kde ukončil školy, zamestnal sa a doposiaľ žije a kde v roku 2001 získal aj štátne občianstvo USA...*

Na adrese L. 8, K. sa povinný trvale nezdržiava od roku 1990, preto zásielka, doručovaná na jeho meno a na túto adresu mu nemohla byť doručená do vlastných rúk, a nemohla mu byť doručená ani tzv. náhradným spôsobom. Z uvedeného vyplýva, že platobné výmery do dnešného dňa nenadobudli právoplatnosť, a preto nemôžu byť považované za právne relevantné exekučné tituly.

Podľa § 57 ods. 1 EP súd zastaví exekúciu ak sa začala a rozhodnutie sa dosiaľ nestalo vykonateľným.

Na základe týchto odôvodnených námietok žiadam, aby súd exekúciu, vedenú proti R. S. pre vymoženie 209.908.- Sk s prísl. v plnom rozsahu zastavil a trovami exekučného konania zaťažil oprávneného...“

f) Na č. 1. 26-28 súdneho spisu je uznesenie okresného súdu sp. zn. 49 Er 165/2008, EX 218/2008 z 30. januára 2009 opatrené doložkou právoplatnosti z 18. marca 2009, podľa ktorej uznesenie nadobudlo právoplatnosť 24. februára 2009. Podľa pripojenej doručky uznesenie prevzala 24. februára 2009 právna zástupkyňa sťažovateľa. V poučení uznesenia je uvedené: „*Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie (§ 202 ods. 2 O. s. p.)*.“

V odôvodnení uznesenia je ako exekučný titul uvedený „*platobný rozkaz Okresného súdu Košice II sp. zn. 32 Rob 450/2007-20 zo dňa 9. 1. 2008. Upovedomenie o začatí exekúcie bolo povinnému doručené dňa 29. 5. 2008.*“.

Nahliadnutím do súdneho spisu sp. zn. 32 Rob 450/2007 ústavný súd zistil, že účastníkmi konania o zaplatenie sumy 111 265 Sk s príslušenstvom sú:

- žalobca L., s. r. o., L.,

- žalovaný M., s. r. o., K.

Predmetom sporu je neuhradenie faktúry za prepravné služby v už uvedenej sume. Platobný rozkaz z 9. januára 2008 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 31. januára 2008.

g) Uznesením z 9. februára 2009 uložil okresný súd sťažovateľovi povinnosť uhradiť súdny poplatok za námietky v sume 418 €.

III.

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

11. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou... a zákonom. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia... Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec... prerokovala... v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom... Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v... čl. 46... ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

12. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že podstata základného práva priznaného čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde, že tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola označenému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenie o súdnej ochrane vykonávajú, a teda že základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale túto aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať. Ďalej uviedol, že postup súdov v konaní o veci a jeho kvalita ustanovená zákonom je vyjadrením práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy. Napokon zdôraznil, že ochranu základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné sudy, pričom ústavný súd súdnu ochranu v konaní o sťažnosti poskytuje iba vtedy, ak porušenie procesných práv účastníkov konania chránených zákonmi (napr. Exekučným poriadkom, Správnym poriadkom, Občianskym súdnym poriadkom) je súčasne aj porušením základného práva alebo slobody upravených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 50/97, I. ÚS 54/97).

13. Podstatou sťažovateľových námietok prezentovaných jeho právnou zástupkyňou v námietkach proti exekúcii (a súčasne aj žiadosti o zastavenie exekúcie), ako aj v ústavnej sťažnosti je jeho tvrdenie o nenadobudnutí právoplatnosti a aj vykonateľnosti exekučného titulu (v danom prípade rozhodnutí – platobných výmerov V. z 21. decembra 2004) z dôvodu jeho nedoručenia zákonom predpísaným spôsobom sťažovateľovi. Namietal tiež nedoručenie mu (ako povinnému) upovedomenie o začatí exekúcie do vlastných rúk [§ 49 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“)]. Podľa názoru sťažovateľa tým, že sa okresný súd nezaoberal ním tvrdenými právne relevantnými skutočnosťami a nezastavil exekúciu, porušil jeho v bode 1 petitu sťažnosti označené základné práva zaručené ústavou.

14. Podľa čl. 41 ods. 1 Exekučného poriadku exekučným titulom je vykonateľné rozhodnutie súdu... Podľa ods. 2 písm. f) a g) citovanej právnej normy možno podľa tohto

zákona vykonať exekúciu aj na podklade vykonateľných rozhodnutí orgánu verejnej správy... a platobných výmerov, výkazov nedoplatkov vo veciach daní a poplatkov...

Podľa § 42 ods. 2 Exekučného poriadku potvrdením o vykonateľnosti opatrí exekučný titul podľa § 41 ods. 2 orgán na to oprávnený.

Podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul... Ak súd zistí rozpor... exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne.

Podľa § 47 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku exekútor poverený vykonaním exekúcie upovedomí povinného... o začatí exekúcie,... povinného vyzve, aby uspokojil pohľadávku oprávneného alebo aby do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie vzniesol námietky podľa § 50.

Podľa § 49 ods. 1 Exekučného poriadku upovedomenie o začatí exekúcie sa doručí oprávnenému a povinnému do vlastných rúk. Náhradné doručenie upovedomenia o začatí exekúcie povinnému, ktorý je fyzickou osobou, je vylúčené.

Podľa § 50 ods. 1 Exekučného poriadku povinný môže vzniesť u exekútora... námietky proti exekúcii, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré... bránia jeho vymáhateľnosti, alebo ak sú tu iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná.

Podľa § 51 Exekučného poriadku pred rozhodnutím o námietkach proti exekúcii vykonávanej na podklade exekučného titulu podľa § 41 ods. 2... môže si súd vyžiadať vyjadrenie orgánu, ktorý vydal rozhodnutie, platobný výmer...

Podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku aj bez návrhu môže súd povoliť odklad exekúcie, ak možno očakávať, že exekúcia bude zastavená (§ 57).

Podľa § 57 ods. 1 Exekučného poriadku exekúciu súd zastaví, ak

a) sa začala a rozhodnutie sa dosiaľ nestalo vykonateľným,

b) rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo po začatí exekúcie zrušené alebo sa stalo neúčinným...

Podľa § 59 Exekučného poriadku pred zastavením exekúcie vykonávanej na podklade exekučného titulu podľa § 41 ods. 2 súd si môže vyžiadať vyjadrenie orgánu, ktorý vydal rozhodnutie, prípadne platobný výmer...

15. Vychádzajúc z obsahu sťažnosti a k nej pripojených už citovaných písomností (body 1 až 5), ako aj obsahu súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 49 Er 165/2008, EX 218/08 (predovšetkým bod 9), s prihliadnutím na spôsob a rozsah aplikácie už citovaných ustanovení Exekučného poriadku v predmetnej veci, ako aj svoju judikatúru ústavný súd konštatuje, že postupom okresného súdu v posudzovanej exekučnej veci nebola sťažovateľovi poskytnutá súdu ochrana v kvalite a rozsahu zaručenom ustanovením čl. 46 ods. 1 ústavy.

16. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení príslušných procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Všeobecný súd musí teda vykladať a používať ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov (v danom prípade aj Exekučného poriadku) v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom

súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 Občianskeho súdneho poriadku).

17. Ústavný súd sa predovšetkým nestotožňuje s názorom okresného súdu prezentovaným v odôvodnení namietaného rozhodnutia z 30. januára 2009 (ktorým zamietol námietky povinného proti exekúcii), podľa ktorého „*Tvrdenia povinného v námietkach proti exekúcii smerujú výlučne proti exekučnému titulu a konaniu vo veci samej a nie proti exekúcii. Súd ustálil, že uvedené skutočnosti boli predmetom rozhodovania konania vo veci samej (pôvodného konania) a nie exekučného konania a bolo povinnosťou povinného podľa zákona č. 273/1994 Z. z. ust. § 11 ods. 4 a ods. 5 zákona*“ (tieto ustanovenia o prihlasovacej a odhlasovacej povinnosti poistenca, resp. povinnosti oznámiť skutočnosti rozhodujúce pre vznik alebo zánik účasti na zdravotnom poistení alebo zániku povinnosti štátu platiť za neho poistné, okresný súd citoval). V tejto súvislosti neušlo pozornosti ústavného súdu, že sťažovateľ je aj cudzím štátnym príslušníkom s dlhodobým miestom pobytu v cudzine. Okresný súd sa vo svojom rozhodnutí už na prvý pohľad nevysporiadal so sťažovateľovou argumentáciou odôvodňujúcou jeho tvrdenia (bod 9 písm. e/), nerozhodoval ani o jeho návrhu na zastavenie exekúcie a vzhľadom na podstatu námietok sťažovateľa, t. j. jeho tvrdenie o nevykonateľnosti exekučného titulu, nepostupoval dôsledne pri realizácii možnosti overenia si sťažovateľom tvrdenej skutočnosti na orgáne, ktorý vydal exekučné tituly, čím si nevytvoril dostatočný skutkový (extrémny nedostatok relevantných skutkových zistení) a potom aj právny základ oprávňujúci ho rozhodnúť súladne s naplnením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

18. Ústavný súd na rozdiel od tvrdenia okresného súdu zastáva názor, že exekútor ani exekučný súd nie sú bezvýhradne viazaní doložkou vykonateľnosti, ktorou sú opatrené rozhodnutia iných orgánov a posudzujú otázku vykonateľnosti takýchto rozhodnutí samostatne, čo v neposlednom rade vyplýva tiež z už citovaného ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Pri rozhodovaní o ďalšom osude exekúcie, ktorá sa koná na základe rozhodnutia uvedeného v § 41 ods. 2 Exekučného poriadku, má exekučný súd zákonom ustanovenú možnosť (§ 51 a § 59 Exekučného poriadku) požiadať orgán, ktorý takéto

rozhodnutie vydal, o vyjadrenie, ktorého obsah bude môcť byť právne relevantný na ďalší postup exekučného súdu. Takéto vyjadrenie môže objasniť porušenie procesných noriem (napr. o doručovaní do vlastných rúk, o lehotách na vymáhanie vyrubeného poplatku alebo inej platobnej povinnosti a k ním prislúchajúcim sankciám a pod.), ktoré sa použili pri vydaní a správoplatňovaní rozhodnutia a mali vplyv na jeho vykonateľnosť (pozri tiež komentár k § 57 až § 59, bod 6 na s. 220 a 221, In: J. Mazák: *Exekučný poriadok, komentár*. Bratislava: IURA EDITION, spol. s r. o., ISBN 80-89047-81-5).

19. Arbitrárnosť a zjavnú neodôvodnenosť namietaného rozhodnutia okresného súdu zvyrazňuje tiež skutočnosť, že okresný súd v odôvodnení zamietavého uznesenia ako na vec sa vzťahujúci exekučný titul označil „*platobný rozkaz Okresného súdu Košice II sp. zn. 32 Rob 450/2007-20 zo dňa 9. 1. 2008*“, ktorý s prerokúvanou exekučnou vecou nijako nesúvisí (pozri bod 9 písm. f/).

20. Keďže okresný súd v posudzovanom konaní nepostupoval dôsledne pri poskytovaní právnej ochrany vyplývajúcej sťažovateľovi z čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd vyhovel sťažovateľovej sťažnosti v časti namietajúcej porušenie tohto jeho základného práva.

21. V súvislosti s porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že postupom okresného súdu v posudzovanej veci došlo súčasne aj k porušeniu základného práva sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože nezisťovaním podstatných skutočností podmieňujúcich osvedčenie existencie exekučného titulu nebolo umožnené sťažovateľovi aktívne ovplyvňovať proces preukazovania dôvodnosti (resp. pravdivosti) jeho tvrdení a dôkazov, ktorými argumentoval vo svojich námietkach proti exekúcii z 5. mája 2008.

22. Keďže ústavný súd konštatoval porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, je potrebné vysloviť v nadväznosti na vzájomnú obsahovú spojitosť aj porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy a povinnosti vyplývajúcej z čl. 144 ods. 1 ústavy.

23. Z týchto dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti nálezu.

24. Vo zvyšnej časti (namietanie porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 2 ústavy) ústavný súd návrhu sťažovateľa pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom (resp. rozhodnutím) okresného súdu a tvrdeným porušením označeného základného práva nevyhoviel (bod 4 výrokovej časti nálezu).

25. Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd zrušil predmetné uznesenie okresného súdu (pozri bod 4). Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

26. Ústavný súd rozhodol o porušení základných práv sťažovateľa, a preto rozhodol aj o zrušení uznesenia okresného súdu sp. zn. 49 Er 165/2008, EX 218/2008 z 30. januára 2009 (bod 2 výroku nálezu).

27. Sťažovateľ požadoval priznať finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €. Svoj návrh v sťažnosti neodôvodnil. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení vychádza zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu.

28. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že jeho fakultatívna právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v žiadnom rozsahu nijakým spôsobom nemodifikuje ani nerozširuje účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje v konaní

o namietanom porušení sťažovateľom označených práv. V súvislosti s uvedeným považuje ústavný súd za dôležité zdôrazniť aj to, že jeho právomoc priznať primerané finančné zadost'učinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľovi, ktorého sťažnosti vyhovie v merite veci, nie je samostatným nárokom sťažovateľa na akési odškodnenie za porušenie základného práva, ale má len akcesorickú povahu. Satisfakčný potenciál rozhodnutia ústavného súdu teda nie je autonómnym prvkom ním poskytovanej ochrany ani akýmsi paralelným titulom pre domáhanie sa tejto ochrany. Takýmto titulom je len a výlučne potreba chrániť konkrétne základné právo sťažovateľa a prostredníctvom tohto práva aj princíp právnej istoty (I. ÚS 235/03).

29. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Sťažovateľ nárok na primerané finančné zadost'učinenie neodôvodnil žiadnymi skutočnosťami, hoci zákon mu to ukladá (podobne napr. II. ÚS 36/02, II. ÚS 143/02). Navyše pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vzal do úvahy všetky okolnosti v súvislosti s postupom a namietaným uznesením okresného súdu a dospel k záveru, že vyslovenie porušenia označeného základného práva sťažovateľa a zrušenie namietaného uznesenia okresného súdu je vzhľadom na reálne právne účinky tohto uznesenia dostatočným uplatnením právomoci ústavného súdu. Preto žiadosti o priznanie finančného zadost'učinenia nevyhovel, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku.

30. Podľa ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. V zásade úspešnému sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala dva úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania a spísanie sťažnosti z 23. apríla 2009, pričom podanému stanovisku z 8. septembra 2009 (k vyjadreniu okresného súdu) ústavný súd nepriznal ústavnoprávny význam. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len

„vyhláška“) je 1/6 z výpočtového základu. Za jeden právny úkon vykonaný v roku 2009 patrí advokátke odmena z výpočtového základu 695,41 €, t. j. 115,90 €, a režijný paušál 6,95 €, teda spolu 122,85 €. Odmena advokátke za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 2 úkony právnych služieb a 2 x paušálna náhrada) predstavuje celkovú sumu 245,70 €. Keďže sťažovateľ požadoval náhradu trov konania v sume 245,60 €, ústavný súd jeho návrhu vyhovel a rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

31. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2009